

Andrzej Matoga, Bogusław Chorąży

Tur Dolny-Busina, gm. Michałów,
woj. kieleckie, st. 3

Informator Archeologiczny : badania 22, 47

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**Tur Dolny-Busina,
gm. Michałów,
woj. kieleckie,
st. 3**

Muzeum Archeologiczne w Krakowie

Badania prowadził mgr Andrzej Matoga przy współudziale Bogusława Chorążego. Finansował WOAK w Kielcach. Szósty sezon badań. Osada kultury trzcinieckiej oraz osada i cmentarzysko kultury łużyckiej.

Badania prowadzono w zachodniej części stanowiska. Przebadano obszar o powierzchni ok. 90 m², eksplorując 29 obiektów osadowych (nr 276-277, 280-298) oraz 7 grobów ciałopalnych (nr 103-109).

Większość obiektów osadowych stanowiły jamy kultury trzcinieckiej. W rzucie posiadały one zarys kolisty lub owalny (w jednym przypadku trapezowaty) o średnicy 84-160 cm. W profilu były nieckowate, workowate lub prostokątne. Wypełniska barwy brunatnej, ciemnoszarej lub intensywnie czarnej osłagały miąższość w granicach 30-120 cm. Materiał zabytkowy stanowiły głównie fr. naczyń i kości zwierzęce, rzadko wyroby kamienne lub krzemienne. Ceramika reprezentowana była przez fr. garnków o esowatym profilu, często ze zgrubiałym, skośnie ścietym brzegiem, zdobionych plastycznymi listwami lub dookólnymi żłobkami. Znalaziono też fr. naczynia wielobocznego ze słabo wyodrębnionymi guzkami.

Jamy zaliczone do późnej fazy kultury łużyckiej posiadały w rzucie zarys owalny lub prostokątny o wymiarach wahających się w granicach od kilkudziesięciu do 130 cm. W profilu były nieckowate lub workowate. Wypełniska brunatne, szare lub intensywnie czarne osłagały miąższość 30-100 cm. Ceramika reprezentowana była w głównej mierze przez fragmenty naczyń beczulkowato-jajowatych.

Groby były silnie zniszczone - w większości przypadków zachowały się jedynie dolne części popielnic z przepalonymi kośćmi wewnątrz. Nieco lepiej zachowany był jedynie grób 104 złożony z uszkodzonej popielnicy - wazy nakrytej szczątkowo zachowaną misą. W skład wyposażenia wchodziły też 2 naczynia przystawne (kubek i mała wazka) oraz 2 skręty drutu brązowego znalezione wśród kości wewnątrz popielnicy. Ze względu na charakterystyczne formy naczyń wazowatych z uchwytnymi plastycznymi pontież załomu brzuśca odkryte groby można zaliczyć do grupy górnośląsko-małopolskiej kultury łużyckiej z V okresu epoki brązu i początków okresu halszackiego.

Materiał zabytkowy przechowywany jest obecnie w Muzeum Archeologicznym w Krakowie. **Badania będą kontynuowane.**

Wierzbica "Zełe", woj. radomskie - patrz necolit.

**Zbójewsko, gm. Lipie,
woj. częstochowskie,
st. 3**

**Uniwersytet Jagielloński Instytut
Archeologii w Krakowie**

Badania prowadzili: prof. dr Marek Godl oraz mgr Urszula Bąk i mgr Barbara Szybowicz. Finansował WKZ w Częstochowie. Cmentarzysko grupy górnośląsko-małopolskiej kultury łużyckiej z III-V okresów epoki brązu.

Zbadano 37 obiektów (nr 937-973), w większości grobów grupy górnośląsko-małopolskiej. Część z nich to groby z konstrukcjami kamiennymi grupy górnośląsko-małopolskiej, badane w latach poprzednich. Wśród tych grobów były pochówki szkieletowe, w których szczątki kostne uległy całkowitemu rozkładowi w płasku i pochówki ciałopalne bezpopielnicowe założone w dużych podłużnych jamach na podobieństwo grobów szkieletowych. Wyposażone były w naczynia gliniane i niekiedy w drobne wyroby brązowe (szpile, skręty z drutu). Stosunkowo liczne były pochówki ciałopalne bezpopielnicowe bez konstrukcji kamiennych, założone w czystym płasku i na ogół pozbawione wyposażenia. Odkryto też 6 grobów ciałopalnych popielnicowych, wśród których niektóre można było zaliczyć do fazy wczesnej, a inne do fazy klasycznej grupy górnośląsko-małopolskiej. Wyniki przeprowadzonych dotąd badań dowodzą, że jest to duże cmentarzysko, na którym można wydzielić poszczególne zgrupowania pochówków porozielane pustymi strefami, lub obszarami z nielicznie występującymi pochówkami. Nadal nie udało się ustalenie granic cmentarzyska i jego wielkości.